

İşini iyi yapanın ortalıkta görünmeyeceğine, farkedilmeyeceğine dair bir inanç var bende. İşini yapan organ mesela, göz, kulak, orada olduğunu anlamaz insan. Gözünü kendini görmeye başlamışsa katarakt vardır, kulağın kendini duymaya başlamışsa çınlıyordur.

Devlet organları olsun, sosyal organlar olsun, insanın karakterindeki *iyileştirici* bir takım hasletler olsun, eğer vazifelerini hakkıyla yapıyorlarsa orada olduğunu bilemezsiniz. Ahlaklı adamın ahlakı üzerinden taşmaz, iki lafından biri ahlak olmaz mesela. Özgürlükçü insan bunu her lokmasına katık etmeye çalışmaz. Özgürse özgürdür zaten, bunu göstermesi gerekmez. Zeki insan, okumuş insan eğer bunlardan bir fayda görmüşse zeki, okumuş, alim gibi durmaya çalışmaz.

Belki tersi doğru: Ahlaklı adam ahlaksızlığıyla, özgür adam köleliğiyle, zeki insan aptallığıyla, bilgili insan cehaletiyle yüzleşmiş ve sınırlarını keşfetmiştir.

Din de böyle. *İşini yapan* dinin ortada görünmemesi lazım. Görünüyorsa, birinin *dindarlığını* hissetmek zorunda kalıyorsanız, muhtemelen din onun için *henüz vazifesini bihakkın yerine getiremeyen* başka bir şeydir.

Burada önemli bir itiraz var. Bu itiraz günümüzdeki kavgaların da temelindeki itiraz: Din vazifesini yapıyor ve insanları Allah'a yaklaşıtıyorsa, onun salkım saçak ortada bulunmaması gerek. Bununla beraber *din* aynı zamanda bir hayat tarzı olduğu için hangi arkaplanda görüldüğüne de dikkat etmek gerek. Hangi çevre onu görünür kılıyor?

Herkesin namaz kıldığı yerde, mesela, namaz kılmak göze batan bir özellik değil. Kimsenin namaz kılmadığı bir muhitte bu önemli *alamet* haline gelir. Beyaz nokta, krem rengi arkaplanda belli olmaz ama siyah arkaplanda görünür. Dinin *hiç görünmemesini* isteyenler o beyaz noktayı da kendi renklerine çevirmeye çalışıyor.

İstemekte haksızlar mı? Hayır değil. Çünkü kavga, her zaman bir arkaplan kavgası. *Arkaplana hangi renk hakim olacak?* Batı dünyasında müslümanca yaşayabilirsiniz, ancak arkaplan her zaman onların belirlediği renk olur ve İslam'ın asıl zor kısmı, arkaplandaki renkten de müslümanları sorumlu tutması.

O sebeple görünen din, evet, pek de vazifesini yapmayan dindir ama tersi anlamda: Rengini arkaplana verebilecek, toplumun boyasını değiştirebilecek kadar kuvvetli olması gerekir. Ahlakın da böyle olması gerekir, iyiliğin de.

Eğer bu renkleri değiştirecek güç dinde veya ahlakta yoksa, o zaman, güçlü bir din, güçlü bir ahlak arayışında olmak, *arkaplan kavgası* yapmak gerek.

Arkaplan nasıl değişir? Bunun yolu, arkaplanın rengine uymak mıdır, takiyyecilik yapmak mıdır, yoksa kendi rengini kuvvetlendirmeye çalışmak mıdır, yoksa bu ikisi de yetersiz mi kalır? Arkaplan nasıl olur da renk değiştirir? Onu belirleyen amiller nedir? Onu belirleyen aktörleri belirlemek nasıl mümkün olur?

Bizim rengimizi belirleyen ne mesela? Atatürk devrimleri mi? Onun sebebi ne? Dünya harbinde mağlup olmak. Onun sebebi ne? Eski devletin fonksiyonlarını icra edemeyişi, eski usullerin artık işe yaramaması, tutulan yolun sonuna gelinmesi... Bir devlet modeli vardı ve çöktü. Sonra başka bir devlet modeli kurdular, milliyetçilik ve ceberrutluk temeline dayanıyordu. Halihazırda arkaplanı belirleme gücüne sahip vasıfta kimse yok, zaten memleket de yarı-müstemleke olduğu için, eskinin aslında aç ama bahanede İslamcı adamları da doydukça sömürölmeye rıza gösterdikleri için, artık arkaplanın renginin hiçbir şekilde elimizde olmadığını düşünebiliriz. Umutsuzluk.

Bir yandan da, hayır, bizim arkaplanımızı belirleyeceklerin de kendi dertleri var ve onların da nereye gitmek istedikleri belli değil. Tabii ki bizim bağımsız hareket etmemize izin vermezler, ancak arkaplanın değişme ihtimali de var. Her zaman var.

O sebeple belki başka bir renk bulmak lazım. Arkaplanı da boyayacak bir renk, bir düşünce, bir ideal bulmak. Arkaplan çünkü insanların kafasında, onların hangi dünyada yaşadıklarını arkaplan belirliyor ama arkaplanı da onların düşünceleri belirliyor. Belki, ufak bir ihtimal de olsa, arkaplanı değiştirmek isteyecekler. Bu nasıl olur, hangi araçlarla olur?

Arkaplan rengini sadece silahla, al takke ver külah siyasetle, yığınları meydana sürüp *devrim* yapmakla mı değiştirebilirsiniz?